

תְּקוּנַת שְׁתֵּינָא וְאַרְבַּע

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים, תִּמְן אִישׁ תִּמְן אִשָּׁה עִם ה' דְּאֱלֹהִים, וְעַלֵּיהּ אֶתְמַר (שיר ב ה) סְמִכוֹנִי בְּאִשּׁוֹת, בְּאִישׁ וְאִשָּׁה, וּמֵאֵן גָּרִים דָּא, בְּגִין דְּאֶתְפְּשְׁטוּ מִכְתָּנוֹת אוֹר אָדָם וְחָוָה, וּבְגִין דָּא סְמִכוֹנִי בְּאִשּׁוֹת, בְּכְתָנוֹת עוֹר דְּאֵינוֹן לְקַבֵּל וְעוֹרוֹת אֵילִים מְאֲדָמִים וְכו' (שמות כה ה).

וְכִי אָדָם גָּרִים, וְהָא כְּתִיב (בראשית ג ב) וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתְּ עִמָּדִי וְגוֹמֵר, וּבְגִין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְתָּא מַה עֲבַדְתָּ, כְּמַה דְּאֶתְּ אָמַר (שם יג) וַיֹּאמֶר יְהו"ה אֱלֹהִים אֵל הָאִשָּׁה מַה זֹאת עָשִׂיתָ, כָּל חוֹבָה דְּעֲבַדְתָּ לְשְׂכִינְתָּא דְּאִיהִי זֹאת עֲבַדְתָּ, וּבְגִין דָּא מַה זֹאת עָשִׂיתָ, דְּאִיהִי מַה שְּׁמוֹ, מַה זֹאת וְדָא, מַה

יהו"ה אלהי"ך שואל מעמך כי אם ליראה (דברים י יב),
 ואל תקרי אם אלא אם (הדא הוא דכתיב (ויקרא יט ג) איש אמו
 ואביו תיראו דאיהו י"ה אבא ואימא עלאה), ואנת לא דחילת
 מאימא עלאה, לזאת עבדת כל דא ודאי, דאתמר בה
 (בראשית ט יב) זאת אות הברית.

דאדם (דף צה ע"ב) ואתתיה אתבריאו בדיוקנא דקודשא
 בריך הוא ושכינתיה, ובגין דא חובא דאדם
 הוה תליא בעמודא דאמצעיתא, וחובה דחיה
 בשכינתא, ובגין דא מה זאת עשית, לזאת עשית
 ודאי, וחובא דא גרם דנחתת שכינתא בגלותא, דהו
 ישראל עבדין מעשה אבותיהם, ובגין דא אמר (ויקרא כו
 מד) ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתי
 ולא געלתיים וכו', ובה אמר דוד (תהלים כו ג) אם תחנה עלי
 מחנה לא יירא לבי וגומר, בזאת אני בוטח וגומר, דא
 אתמר במלחמת גוג ומגוג, ומאן גרים למהוי איהו
 נטיר בה, בגין דעליה אתמר (שם קלב ד) אם אתן שנת
 לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום ליהו"ה וגומר.
 והאי איהי חכמת שלמה, ועלה אתמר (קהלת ט טז) וחכמת
 המסכן בזויה, ועלה אתמר (שמואל א ב ל) כי מכבדי
 אכבד ובוזי יקלו, כד נחית שלמה ממלכותיה הוה

חֲכָמָה דִּילִיָּה בְּזוּיָה בְּעֵינַי שְׁטִיין, וְכַד אֶסְתַּלַּק
 בְּמַלְכוּתִיָּה אֶתְמַר בֵּיה (מלכים א ה י) וַתֵּרֶב חֲכָמַת שְׁלֹמֹה,
 דְּאֶתְרַבִּיָּאת עַד דְּמִטָּאת לְהָאִי אֲתַר דְּאֶתְנַטִּילַת מִתַּמָּן,
 לְאַתֵּר דְּחֲכָמָה עֲלָאָה, דְּאִיהִי חֲכָמָה בְּרִישָׁא, וְאִיהִי
 חֲכָמָה בְּסוּף, וְאִיהִי תוֹרָה בְּאַמְצָעִיתָא, בְּעַמּוּדָא
 דְּאַמְצָעִיתָא תוֹרַת אֱמֶת, לְעִילָא תוֹרַת חֲכָם, לְתַתָּא
 חֲכָמַת שְׁלֹמֹה, וּבִגִּין דָּא מִסְטָרָא דְשְׁלֹמֹה אֶתְמַר וְחֲכָמַת
 הַמִּסְכֵּן בְּזוּיָה, דְּנַחֲתִית בֵּיה, וְסֻלִּיקַת בֵּיה, כְּמָה דְּאֶתְמַר
 בֵּיה וַתֵּרֶב חֲכָמַת שְׁלֹמֹה מִחֲכָמַת כָּל בְּנֵי קָדָם.

אַבְל בְּחִיבֵיָּא מַה כְּתִיב בְּהוּ, (איכה א יד) נִתְנַנִּי יְהו"ה
 בְּיָדִי לֹא אוֹכַל קוֹם, (עמוס ה') נִפְלָה וְלֹא תוֹסִיף קוֹם
 (עמוס ה ב), וְאַף עַל פִּי דְלִית לָהּ רִשׁוּ לְמִיקָם מַגְרָמָה,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹקִים לָהּ, כְּמָה דְּאֶתְ אֲמַר (שם ט יא)
 בַּיּוֹם הַהוּא אֶקִּים אֶת סֶפֶת דְּדוֹד הַנִּפְלֹת, וּמֵאֵן גְּרִים
 דְּנַחֲתַת לָהּ מֵאַתְרָה דָּא נַחֲשׁ, כְּמָה דְּאֶתְ אֲמַר (בראשית ג יד)
 וַיֹּאמֶר יְהו"ה אֱלֹהִים אֵל הַנָּחֶשׁ כִּי עָשִׂיתָ זֹאת, דְּאִיהִי
 שְׂכִינְתָּא, דְּגִרְמַת דְּאַשְׁתַּכַּחַת יְבֻשָּׁה וְנִפְלַת מֵאַתְרָה,
 אַרְוּר אֶתְהּ מִכָּל הַבְּהֵמָה וְגוֹמֵר (שם), לֵייט לִיָּה דְלֹא יְהֵא
 לִיָּה מַלְכִין וְשְׁלִיטִין עַל מַה דְּסַמִּיךְ, דְּאֵינֻן רַגְלוֹי וִידוֹי
 דְּקֻצִּין לֹון, כְּמָה דְּאִיהוּ גְרִים קֻצוּן וּפְרוּד לְעִילָא,
 וּבִגִּין דָּא עַל גְּחוּנְךָ תִּלְךָ וְעַפָּר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ (שם),

וְדָא אִיהוּ דְאָמַר יִצְחָק לְעֵשָׂו (שם כז לט) מִשְׁמֵנֵי הָאָרֶץ
יְהִיָּה מוֹשְׁבֶךָ.

עֵשָׂר לוֹטִיא לֵייט לְחוּיא, בְּגִין דְּגָרִים דְּאִתְפָּרֵשׁ
שְׂכִינְתָא דְאִיהִי עֲשִׂירָאָה מִבְּעָלָהּ, וְעֵשָׂר לְאָדָם,
וְעֵשָׂר לְחוּה, וְתִשְׁעָה לְאָרְעָא, דְּחִבָּאת לְצַדִּיק דְאִיהוּ
תְּשִׁיעָאָה, כְּלָהוּ חָאבוּ לְעֲשִׂירָאָה, וְאָרְעָא לְצַדִּיק,
וּמִמָּאִי (נ"א וְאִמָּאִי) חָאבַת לְצַדִּיק, דְּהָא בְּעִבּוּרָךְ אָמַר
לְאָדָם, וְעוֹד בְּגִין אָדָם לֵייט לְאָרְעָא דְאִתְנַטִּיל מִינָהּ,
הָדָא הוּא דְכָתִיב (שם ב ז) וַיִּיצֶר יְהו"ה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
עֶפְרָ מִן הָאֲדָמָה, אִם כֵּן מַה חִבָּאת לְצַדִּיק דְאִיהוּ
תְּשִׁיעָאָה.

אָלָא בְּגִין דְּאִתְמַר בָּהּ (שם ט) וַיִּצְמַח יְהו"ה אֱלֹהִים מִן
הָאֲדָמָה כָּל עֵץ נִחְמַד לְמִרְאָה וְטוֹב לְמַאֲכָל וְעֵץ
הַחַיִּים בְּתוֹךְ הֶגֶן וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וְהוּא לִיה רִשׁוּ
לְמַמְחָא בִידָא דְאָדָם דְּלֹא יָכוֹל מְאִילָנָא דְמוֹתָא, וְלֹא
מִחָתָא, בְּגִין דָּא אָמַר בְּעִבּוּרָךְ. אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר,
וְכִי אֵית דַּעַת בְּאָרְעָא לְכוּלִי הָאִי, אָמַר לִיה אֵין, הָדָא
הוּא דְכָתִיב (משלי ג יט) יְהו"ה בְּחֻכְמָה יָסַד אָרֶץ, אָמַר לִיה
וְהָא בְּחֻכְמָה עֲלָאָה וּבְאָרְעָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְמַר
הָאִי קָרָא, אָמַר לִיה בְּרִי דָא לְקַבֵּל דָּא עֲבַד קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, אֵית חֲכָמָה וְאֵית חֲכָמָה, אֵית אֶרְעָא וְאֵית
אֶרְעָא.

אָמַר לֵיה אִם כֵּן מַה חֲבֵאת אֶרְעָא לְצַדִּיק דְּלָקְתָּה
תְּשַׁעָה, אָמַר לֵיה בְּגִין דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרַע אֵיהוּ
כְּגֻוּנָא דְּבְרִית, אוֹת בְּרִית מְלָגָאוּ טוֹב עָרְלָה רַע, דָּא
מְלָגָאוּ וְדָא מְלָבַר, וּבְגִין דְּחוּבָא דְּעֵץ הַדַּעַת גָּרִים
פְּרוּדָא בֵּין צַדִּיק וּשְׂכִינְתָּא, בְּגִין דָּא לָקֵאת אֶרְעָא
תְּשַׁעָה, וְאִינוּן דְּחֵאבוּ בְּשְׂכִינְתָּא דְּאֵיהִי עֲשִׂירִית לָקוּ
עֶשְׂרַ עֶשְׂרַ. וְתָא חֲזִי שְׁבַעָה אֶרְעִין אִינוּן אֶרֶץ אֲדָמָה
אֶרְקָא גֵּיא נְשִׂיָה צִיָּה תַּבַּל, וְאָדָם חָאב (דף צו ע"א) בְּבֵת
שְׁבַע, וְאִתְמַר בֵּיה (משלי כד טז) כִּי שְׁבַע יִפּוֹל צַדִּיק, הִרְהֵר
תִּיּוֹבְתָא וְאִתְמַר בֵּיה (שם) וָקָם, וְהוּא סָלִיק, וְכַד נַחֲתִית
תַּמָּן הָוֵה עֶבֶיד עוֹבְדִין וְתוֹלְדִין בְּכָל אֶרְעָא וְאֶרְעָא,
מִנְהוֹן הָווּ צִמְחִין וּמִנְהוֹן לָא הָווּ צִמְחִין, וְאֵית תַּמָּן בְּרִיִּין
מִנְהוֹן בְּתֵרִין רִישִׁין וְאֵית מִנְהוֹן בְּתֵלַת עַד שְׁבַע, וְאֵית
תַּמָּן אַתְר דְּנִהָרָא שְׁמֵשָׁא וְסִינְהָרָא וְכַכְבֵּיא וּמִזְלֵי, וְאֵית
אַתְר דְּלִית בֵּיה נְהוּרָא כָּלֵל אֶלָּא חֲשׂוּכָא וְקַבְלָא.

הָכִי אִינוּן אֵלִין דְּנַחֲתִין לְשְׁבַעָה מִינֵי עֲנִיּוֹתָא, אֵית
מִנְהוֹן דְּלִית לוֹן נְהוּרָא כָּלֵל, דְּכָל יוֹמִיָּהוֹן אִינוּן
בְּעֲנִיּוֹתָא, וְאֵית מִנְהוֹן דְּאֵית לְהוֹן נְהוּרָא כָּל יוֹמִיָּהוֹן
וְאִינוּן בְּעוֹתָרָא, וְאֵית מִנְהוֹן דְּלִזְמָנִין אֵית לוֹן נְהוּרָא

וּלְזִמְנִין חֲשׁוּכָא, אֱלִין אִינוּן דְּאִתְיִילִידוּ בְּאַמְצַעִיתָא
 דְּסִיְהָרָא בִּינוּנִיִּים, לְזִמְנִין אִית לֹון עוֹתָרָא וְסֻלְקִין,
 וּלְזִמְנִין עֲנִיּוֹתָא וְנַחֲתִין, וְאִית אַחֲרָנִין דְּעֵבְדִּין תּוֹלְדִין
 וּמְצַלִּיחִין, וְאִית מְנַהּוֹן דִּלָּא מְצַלִּיחִין, וְאִית מְנַהּוֹן
 דְּמְצַלִּיחִין (נ"א צִמְחִין) עַד פִּלְגּוּ יוֹמִיּהוֹן וּמִיִּיתִין בְּקִצְרוֹת
 יוֹמִין, אֱלִין דְּאִתְיִילִידוּ בְּמִלוּיָא דְּסִיְהָרָא אִינוּן צִמְחִין
 וְחִיִּין וּמְשַׁלִּימִין כָּל יוֹמִיּהוֹן, וְאִינוּן דְּאִתְיִילִידוּ בְּחֶסְרוֹנָא
 דְּסִיְהָרָא לָא צִמְחִין וּמִיִּיתִין מִיד, וְאִינוּן דְּאִתְיִילִידוּ
 בְּאַמְצַעִיתָא דְּסִיְהָרָא מִתְקַצְרִין בְּפִלְגּוֹת יוֹמִיּהוֹן.

וְאִית אַרְעִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן (בראשית לז כד) וְהַבּוֹר רֶק אֵין בּוֹ
 מַיִם, מַיִם אֵין בּוֹ אֲבָל נַחֲשִׁים וְעֶקְרָבִים אִית
 בֵּיה, אוּף הָכִי אִית בְּרִיִּין דְּאִינוּן עַמֵּי הָאָרֶץ, דְּבִתִּיּהוֹן
 מְלִיִּין מְלֹאכֵי חֲבֻלָּה, דְּאִינוּן נַחֲשִׁים וְעֶקְרָבִים וְנִשְׁכִּין
 לֹון בְּכַמָּה נִשְׁכִּין דִּיסוּרִין, דְּאִינוּן גְּרָמוּ קָדָם דִּיִּיתוֹן
 לְעֵלְמָא, (בְּגִין דִּיִּיתוּ) בְּגִלְגּוּלָא בְּאֱלִין גּוֹפִים וּבְאֱלִין
 בְּתִים, וְכַד נִשְׁכִּין לֹון אִינוּן נַחֲשִׁים וְעֶקְרָבִים בְּכַמָּה
 יִסּוּרִין אִינוּן צְוּוּחִין וּוי ווי, וְאִית לֹון קִטְטָה לְכַלְהוּ
 בְּבִיתָא, וְצְוּוּחִין בְּאֱלִין מְאִירֵי דְּגִיְהָנָם דְּנִדּוּנִין בּוֹ, וְאִית
 אַחֲרָנִין דְּכָל יוֹמִיּהוֹן בְּחֻדּוֹה וּבְשִׁלּוֹה בְּלָא עֲצִיבוּ כָּלִל,
 מִכָּל מָה דְּאִתְרַבֵּי בְּשִׁבְעָה אַרְעִין, וְאִתְדַּנּוּ בְּשִׁבְעָה

מְדוּרֵי גִיְהֵנָם, וְאִית בְּבִנֵי נֶשָׂא כְּגוּוֹנָא דָּא, וְחֲכִימֵי
דְּרִזִּין אֵלִין לֹון אַתְמַסֵּר לְמַנְדֵּעַ.

תְּקוּנַת שְׁתֵּי וְחֲמִשׁ

בְּרֵאשִׁית בִּרְא אֱלֹהִים (רִישֵׁי תִיבִין וְסוֹפֵי תִיבִין א"ב וּא"ם
תַּמָּן דְּאִינוּן י"ה), תַּמָּן אַם, וְרִזָּא דְּמִלָּה (שם ג ב)
וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה כִּי הִיא הָיְתָה אִם כָּל חֵי,
כְּגוּוֹנָא דְּהָיָא דְּאַתְמַר בָּהּ (מְשָׁלִי ב ג) כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא,
הָאִי אִם כָּל חֵי לֹאוּ אִיהִי כְּאַתְתָּא קְדַמָּא, דְּאַתְמַר בָּהּ
(בְּרֵאשִׁית ג יב) הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּ עִמָּדִי, דְּגִרְמַת מִיתָה לְכָל
עֲלָמָא, דְּהָא אִם כָּל חֵי כְּתִיב בָּהּ, דְּאַתְמַר בָּהּ (קְהֵלֶת ט ט)
רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אֶהְבֵּת.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי תִרִין נִשִּׁין הֲוֹ לִיָּה, אָמַר
לִיָּה אֵין, חַד יִצָּר הַטּוֹב וְחַד יִצָּר הָרַע, חֲדָא
מִסְטָרָא דְּעֵצָם תִּקְיִפָּא דִּינָא קִשְׂיָא, וְחֲדָא מִסְטָרָא
דְּבִשְׂרָא, מִתַּמָּן אִינוּן רַכִּיכֵי לְבָא, וְאִינוּן דְּגִרְמָא אִינוּן
קִשְׂי קָדִל, וְעַל אַתְתָּא דְּאַתְנִטִּילַת מְגִרְמָא אָמַר בֶּן
סִירָא, גִּרְמָא דְּנַפִּיל בְּחוּלְקָךְ טַב אוּ בִישׁ גִּרְרִיָּה, וְעַל
אַתְתָּא דְּגִרְמָא אָמַר אָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּ עִמָּדִי, לָא
קָרָא לָהּ אֶתְתִּיָּה, כְּגוּוֹנָא דְּחַוָּה דְּאַתְמַר בָּהּ וַיִּקְרָא
הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה, דְּאַחֲרָא שְׁפַחָה הֹות דְּמִסְטָרָא

דַּעַן הַדַּעַת טוֹב וְרַע, חָדָא רַע וְחָדָא טוֹב, וּמִסְטָרָא
דַּעַן הַחַיִּים תְּרוּיָהּ חַיִּים.

וּבִסְתָרֵי תוֹרָה חֲוֵה ח' ו"ה ח' חֲכָמָה כ"ח מ"ה, כָּלְלָא
דְּשָׁמָא קִדִּישָׁא, ח' אִיהִי כְּגוּוֹנָא דְּאִימָא
עֲלָאָה דְּאִיהִי תְּמִינָאָה לְעֶשֶׂר סְפִירָן מִתַּתָּא לְעִילָא,
וְחֲכָמָה בָּהּ אֲשֶׁת־מוֹדַע, וְעֲלָה אֲתָמֵר (משלי ג ג) יַעַן חַיִּים
הִיא לְמַחֲזִיקִים בָּהּ, וּמִסְטָרָא דִּילָהּ וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נְשִׁמַּת
חַיִּים (בראשית ב ז), וְעֲלָה אֲתָמֵר (שם כג) לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי
מֵאִישׁ לִקְחָהּ זֹאת, וְלֹא אַחֲרָא דְּאֲתַנְטִילַת מִגְרָמָא,
דְּגַרִימַת לִיהּ מִיתָהּ, דְּהָא שְׂפַחָה גְרַמַת וַיִּדְעוּ כִּי עֵירָמָם
הֵם (שם ג ז), וּבִגִּין דָּא (שם כא) וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהֵי"ם לְאָדָם
וְלֹאֲשֶׁתוֹ כְּתָנוּת עוֹר וַיִּלְבִּישֵׁם.

(דף צו ע"ב)

אֲמַר לִיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר אֲמַאי אָמַר, בְּגִינָה כִּי מֵאִישׁ
לִקְחָהּ זֹאת (בראשית ב כג), כִּי מֵאָדָם הָוָה לִיהּ לְמִימֵר,
אֲמַאי מֵאִישׁ, אֶלְא מֵאִישׁ תַּמָּן א"ם וְתַמָּן י"ש, תַּמָּן
י"ש הֲדָא הוּא דְּכְתִיב (משלי ח כא) לְהַנְחִיל אֶהְבִּי יֵשׁ, תַּמָּן
אִם כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא (שם ב ג), וְאִינוּן אַבָּא וְאִימָא
חֲכָמָה וּבִינָה, דְּמִתַּמָּן אֲתַנְטִילַת, וּבִגִּין דָּא כִּי מֵאִישׁ
לִקְחָהּ זֹאת.

וְאִית לִיהּ אַחֲרָא דְּאֲתַקְרִיאת בֵּת זוּגִיָּה, הֲדָא הוּא

דְּכָתִיב (בראשית ה ב) זָכַר וַנִּקְבֶּה בְּרָאם וַיְבָרֶךְ אֶתְּם וַיִּקְרָא
 אֶת שְׁמֵם אָדָם. תָּא חַזִּי אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּדִיּוּקְנָא דִּיהו"ה
 אֶתְבְּרִי, וּבְדִיּוּקְנָא דְעֶשֶׂר סְפִירָאן דְּאִינוּן יו"ד ה"א
 וּא"ו ה"א, מְסֻטָּא דִּיהו"ה, מְסֻטָּא דִּי' אֶתְקַרִי אִישׁ,
 וּמְסֻטָּא דְה' עֲלָאָה אֶתְתִּיָּה אֶתְקַרִיָּאת אִשָּׁה אִם כָּל חֵי,
 וּמְסֻטָּא דו"ה חוה אֶתְתִּיָּה, וּמְסֻטָּא דִּיו"ד ה"א וּא"ו
 ה"א חוה אֶתְקַרִי אָדָם, וּבְכָל מַה דְּהוּה בְּדִיּוּקְנִיה לָקָה.

תְּקוּנַת שְׁתֵּינִי וְשֵׁתָא

בְּרֵאשִׁית בְּרָא שֵׁת, דָּא אָדָם דְּכָלִּיל שֵׁת, וְאִינוּן
 תְּרִין שְׁפָחוֹת מְסֻטָּא דְּאִלְנָא דְטוֹב וְרַע
 עֶצֶם וּבָשָׂר, אִישׁ וְאִשָּׁה דְּאֶתְמַר בָּהּ (בראשית ב כג) כִּי מֵאִישׁ
 לָקָחָה זֹאת, הָא אַרְבַּע, אָדָם זָכַר וַנִּקְבֶּה, הִדָּא הוּא
 דְּכָתִיב זָכַר וַנִּקְבֶּה בְּרָאם וְגוֹמֵר, הָא שֵׁת, וּבִגִּין דָּא (שם
 ג כב) וַיֹּאמֶר יְהו"ה אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם הָיָה כָּאֶחָד מִמֶּנּוּ
 לְדַעַת טוֹב וְרַע וְגוֹמֵר, וְאוּקְמוּהוּ קַדְמָאִין כָּאֶחָד
 מִמְּלָאכֵי הַשָּׁרֵת.

אֲדַהֲכִי הָא אֱלִיָּהוּ אֲזַדְמֵן לְגַבִּיָּה וְאָמַר רַבִּי כָּאֶחָד מֵהֶם
 הָוָה לִיָּה לְמִימַר אִם עַל מְלָאכֵי הַשָּׁרֵת הָוָה
 אָמַר, מֵאִי כָּאֶחָד מִמֶּנּוּ, וְעוֹד הֵן אָדָם הָוָה לִיָּה לְמִימַר,

מֵאִי הָאָדָם בְּתוֹסַפַּת ה', אֵלָא ה' דְּהָאָדָם הִיָּה כְּאֶחָד
מִמֶּנּוּ, יְהֵא (נ"א הוא) לָא כְּתִיב אֵלָא הִיָּה, חַד מֵאַרְבַּע
אַתּוּן דְּאִינוּן יְהו"ה כְּחַד מִן אַרְבַּע אַתּוּן דְּאִיהוּ ו'.

וְעַתָּה פֻּן יִשְׁלַח יָדוֹ (שם) דָּא י', אִם זָכָה וְלָקַח גַּם מֵעַץ
הַחַיִּים (שם) דָּא ו' (נ"א ה'), וְאָכַל וְחִי לְעוֹלָם (שם)

דָּא ו', חֵי וְדָאִי, כִּד ה' הֹוֶת יְחִידָא מִנִּיה עָאֻלַּת בֵּין טוֹב
לְרָע, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (שם ב ז) וַיִּצָּר יְהו"ה אֱלֹהִים אֶת

הָאָדָם תְּרִין יְצִירוֹת טוֹב וְרָע, לְמַנְדַּע (וְאִתְמַר בְּהוּן (שם)
וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נְשֹׁמֶת חַיִּים וְדָא ה' לְדַעַת טוֹב וְרָע לְמַנְדַּע) מַה דְּהוּ
גִרְמִין לְמַעְבַּד, וּבִגִּין דָּא עָאֻלַּת בֵּינֵיהוּ.

בְּתַר דְּחָאב אָדָם דִּיצִירָה, אַתְּפֹרֶשֶׁת ה' עֲלָאָה
וְאַסְתִּלְקַת מִנִּיה, וּבִגִּין דְּלֹא אַתְחַזְרַת לְגַבִּיה,

אֲמַר אִם זָכָה וְלָקַח גַּם מֵעַץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחִי לְעוֹלָם,
וְהָאִי עֵץ הַחַיִּים הָוָה נְטוּעַ בְּעֵץ הָגֶן, וּבִגִּין דְּלֹא זָכָה

לְמִיכַל מִנִּיה, מַה כְּתִיב בֵּיה וַיִּשְׁלַחֵהוּ יְהו"ה אֱלֹהִים
מִגֶּן עֵדֶן (שם ג כג) לְעֵבֹד אֶת הָאָדָמָה אֲשֶׁר לָקַח מִשָּׁם,

הֵהוּא דְאַתְמַר בֵּיה (שם ב ז) וַיִּצָּר יְהו"ה אֱלֹהִים אֶת
הָאָדָם עֶפֶר מִן הָאָדָמָה דְּלֹא הָוָה כְּדָאִי לְמַהוּי בְּגִנְתָּא

דְּאוֹרִייתָא, כִּיּוֹן דְּלֹא נָטִיר בָּהּ עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע
בְּאִסּוּר וְהִתֵּר, וְעֵבֶר עַל מִימְרָא דְמֵאֲרִיה, דָּאִם הָוָה

נָטִיר דְּלֹא עֵבֶר עַל מִימְרָא דְמֵאֲרִיה, וְלָקַח גַּם מֵעַץ

הַחַיִּים דְּאַתְמַר בָּהּ (משלי יג יד) תוֹרַת חָכָם מְקוֹר חַיִּים לְסוּר
מִמּוֹקְשֵׁי מוֹת, עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ (שם ג יח), וְדָא
אִיהוּ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחִי לְעוֹלָם, גַּם לְרַבּוֹת
נוֹקְבָא, אִיבָא דְאִילָנָא פְּרִי צַדִּיק.

וְעוֹד הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאַחַד מִמֶּנּוּ, אָמְרוּ מִלְּאֲכִין
קְדִישִׁין בְּגִין לְמַהוּי אִיהוּ כְּאַחַד מִיִּנְנָא כְּמָא
דְּאָמַר חוּיָא (בראשית ג ה) וְהֵייתֶם כְּאֱלֹהִים יוֹדְעֵי טוֹב וְרָע,
וְדָא אִיהוּ לְדַעַת טוֹב וְרָע, דָּא גָרִים לִיה מוֹתָא, דָּאם
זָכָה לְמִיכַל מֵאִילָנָא דְחַיִּי דְאִיהוּ עֵץ חַיִּים הִיא
לַמַּחְזִיקִים בָּהּ, מַה כְּתִיב בָּהּ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים
וְגוֹמַר.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וְוִי לֹון לְאִינוֹן דְּמַנִּיחִין לְאַשְׁתְּדִלָּא
בְּאוֹרֵייתָא דְּאַתְמַר בָּהּ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים,
וּבְפִקוּדִין דִּילָה דְּאִינוֹן אִיבָא דְּאִילָנָא דְּאַתְמַר בִּיה
וְאָכַל וְחִי לְעוֹלָם, וְאִזְלִין בְּתַר אֵלִין דְּמַפְתִּי לֹון מִסְטָרָא
דְּנַחֲשׁ הַקְּדָמוֹנִי, דְּאָמְרִי לֹון הַשְׁתְּדִלּוֹן בְּמִלְּאֲכִיָּא דְּמִמֶּנּוּ
עַל כְּכַבִּיָּא וְשִׁמְשָׁא וְסִיְהָרָא, וְעַל אֵלִין דְּמִמֶּנּוּ עַל רוֹחִין
וְשִׁדִּין, לְמַהוּי כְּאֱלֹהִים יוֹדְעֵי טוֹב וְרָע, וְעַלִּיָּהוּ (דף צז ע"א)
אָתְמַר, (עי' מ"ב כג, וירמיה מד), כֹּה אָמַר יְהוָה לְמִזְבְּחִים
וְלְמִקְטָרִים לְכַכְּבִים וְלְמִזְלוֹת וְלִשְׁמֶשׁ וְלִירַח וְלְכָל צָבָא
הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לֹא צוִיתִי, וְדָא אִיהוּ דְּמַנִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא לְאָדָם וּמַעֲיָן הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ
וְגוֹמֵר, וּבִלְעָם חִיִּיבָא בְּהַאי הָוָה מִשְׁתַּדֵּל, וְדוֹר אָנוּשׁ
וְדוֹר הַמַּבּוּל וְדוֹר הַפְּלָגָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶעְקֹר לֹון
מַעְלָמָא דִּין וּמַעְלָמָא דְאֵתִי, וְדָא אִיהוּ (בראשית ב יז) כִּי
בְיוֹם אֶכְלֶךְ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת, מוֹת בְּעַלְמָא דִּין וְתָמוּת
בְּעַלְמָא דְאֵתִי, וְחוּבָא דָּא גָרִים חֲרָבֵן בִּי מְקַדְשָׁא וְגָלוּת
יִשְׂרָאֵל בֵּין אוּמִין דְּעַלְמָא וְאַתְקַטִּילוּ מִנֵּיהּ.

דְּכָל חַד הָוָה מִזְבַּח וּמִקְטֵר, וְהוּוּ נַחְתִּין חִיִּילִין
דְּלַעִילָא, וְכַד הָוָה נָבִיא מִיִּסְר לֹון, מַה כְּתִיב בְּהוֹן
(עי' ירמיה מד ה) וְלֹא שָׁמְעוּ לְקוֹל נָבִיא וְחוּזָה, וּבַמָּה הָוָה
מִיִּסְר לֹון נָבִיא, הָוָה אוֹמֵר לְהוֹן דִּיהוֹן חֲזָרִין בְּתִיּוּבְתָא,
וְאִי לֹאוּ וְעָצֹר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא
תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ (דברים יא יז), וְאִינוּן הָווּ מְזַלְזְלִין בֵּיהּ, וְהוּוּ
אֲמַרִין אֲנֵן אוּמִינָן לְאֵלִין דְּמִמֶּנּוּ עַל מִטְרָא, וְכַפִּינָן
לְהוֹן לְנַחְתָּא מִטְרָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחֲלִיף לְהוֹן
לְמִמֶּנּוּ בְּשְׁלִיחוֹתֵיהּ בְּגִינֵיהּ, וְקַטִּיל לֹון וְחָרִיב בִּי
מְקַדְשָׁא בְּגִינֵיהּ, וְגָלוּ יִשְׂרָאֵל בֵּין אוּמִין דְּעַלְמָא, וְדָא
אִיהוּ חוּבָא דְאָדָם דְּגָרִם לִיה חוּיָא מִיתָה לִיה וְלֹאֲתִיתָה,
דְּפִתִי לֹון בְּהֵוָא אִילְנָא, הֵדָּא הוּא דְכְתִיב (בראשית ג ה) כִּי
יִודַע אֱלֹהִים וְכוּ', וּבְגִין דָּא מִנִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְבַר נֶשׁ בְּמָה שְׁהוֹרֶשֶׁת הַתְּבוּנָן אִין לָךְ עֶסֶק בְּנִסְתָּרוֹת.

אמר רבי אלעזר במה הוו נחתין אלין חיילין, אמר
 ליה ברי מה את חשיב דהוו נחתין, ודאי הא רזא
 דאילנא דעץ הדעת טוב ורע, דלא עתיד קודשא בריך
 הוא לגלייא ליה מפורסם לעלמא אלא ביני חבריא,
 עד דיייתי דרא דמלכא משיחא, אמר ליה כיון דאיהו
 אתגליא ביני חבריא מאי ניהו, אמר ליה בני, ממראה
 מתניו ולמעלה הוה טוב, ממראה מתניו ולמטה הוה
 רע, נבוכדנצר הוה ידע ביה, והכי עביד צלמא דיליה,
 וביה אשתמודע אילנא דטוב ורע, הדא הוא דכתיב
 (דניאל ב לב) רישיה די דהב טב, חדוהי ודרעוהי די כסף,
 עד הכא הוה מסטרא דטוב, ובגין דא אמר די דהב טב,
 ממראה מתניו ולמטה רע, הדא הוא דכתיב (שם) מעוהי
 וירכתיה די נחש מסטרא דנחש הקדמוני.

ומהאי אילנא נחתין נשמתין דערב רב דאינון
 דערבוביא דטוב ורע, וכמה נימין תליין מהאי
 אילנא דאינון צבא השמים, די ממנן על ככביא
 ומזלי, וכלהו מעורבין טוב ורע, והוו ענפין תליין
 מהאי סטרא ומהאי סטרא, אלין ממיתין ואלין מחיין,
 אלין שדים מסטרא דשמאלא, ואלין מלאכים מסטרא
 דימינא, והוו ידעין כל גוונין דענפין דאילנא דאינון
 מזלות וככבים, והוו לקטין עשבין כגוונא דאלין

גְּוֹנִין, וְהוּ עֲבָדִין דְּיוֹקְנִין כְּפֻמַּם הָהוּא מְזַל דְּהוּ בָּעָאן
 לְנַחְתָּא לִיה, כְּגוֹן טָלָה אוֹ שׁוֹר אוֹ בְּתוּלָה אוֹ תַּאֲוָמִים
 דְּאִיהוּ צוּרַת אָדָם דּוּ פִּרְצוּפִין, דְּאִיהִי דְּיוֹקְנָא דְּנוֹקְבָא,
 אוֹ סֶרְטֵן אוֹ אַרְיָה אוֹ מַאֲזֵנִים אוֹ עֶקְרָב אוֹ קֶשֶׁת אוֹ גְּדִי
 אוֹ דְּלִי אוֹ דָּגִים, וְהוּ מְקַטְרִין לֹון בְּאַלִּין עֲשָׁבִין בְּכָל
 גְּוֹן, לְכָל חַד כְּפֻמַּם גְּוֹן דְּיִלְיָה לְעִילָא, וְהָכִי הוּ עֲבָדִין
 דְּיוֹקְנִין דְּצוּרַת חֲמָה וּלְבָנָה וְשַׁבְעָה כְּכַבֵּי לְכַת, וְהוּ
 מְקַטְרִין לְכָל צוּרָה דְּהוּ בָּעָאן לְנַחְתָּא לְעֶלְמָא, וּבְגִין
 דָּא אֲתַמַּר עֲלֵיהּ כֹּה אָמַר יְהוָה לְמַקְטְרִים וּלְמַזְבְּחִים
 לְכַכָּבִים וּלְמַזְלוֹת וּלְשֶׁמֶשׁ אוֹ לַיְרַח אוֹ לְכָל צָבָא
 הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לֹא צוּיִתִּי.

אָמַר לִיה מַאי לְמַזְבְּחִים, אָמַר לִיה לְכָל דְּיוֹקְנָא הוּ
 עֲבָדִין, דְּנִטְלִין בְּעִירָן אוֹ עוֹפִין כְּפֻמַּם הָהוּא מְזַל,
 וְהוּ דְּבַחִין עֲלֵיהּ, וְדָא אִיהוּ לְמַזְבְּחִים, וְהוּ נַחְתִּין לֹון
 וּמַמְלָלִין עֲמַהוֹן וְהוּ עֲבָדִי רַעוּתַהוֹן, וְהוּ סַגְדִּין לֹון
 וְהַמְנִין בְּהוֹן, אָמַר לִיה בְּמַאי הוּ נַחְתִּין לֹון, אָמַר לִיה
 בְּרִי הוּ יַדְעִין כָּל שְׁמָהּ דְּשָׁמָא מְפָרֵשׁ, וְהוּ מְשַׁבְּעִין
 לֹון, וּלְבַתֵּר עָאֲלִין שְׁמָא מְפָרֵשׁ (דף צו ע"ב) בְּפוּמִיהוֹן דְּאַלִּין
 דְּיוֹקְנִין וְהוּ מְמַלְלִין, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּקָרָא (ירמיה נא מד)
 וְהוּצֵאתִי אֶת בָּלְעוּ מִפִּיו, נָפַל שְׁמָא מְפָרֵשׁ וּמִיד נָפְלַת
 צִלְמָא עַל אֲנָפוּהִי, אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר וְכִי אֵיךְ הוּ

שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְלִיל בְּהוֹן, אָמַר לִיה בְּרִי עַל
הָאִי אֲתֵמַר (שמות כ ז) לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
לְשׁוֹא כִּי לֹא יִנָּקֶה וְכוּ', אָמַר לִיה וְכִי יִכִּיל בַּר נִשְׁ
לְאוּלִיף שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַגָּנָא, אָמַר לִיה
אִין.

וּכְגֻוּנָא דָּא מָאן דְנִפְיֵק מִרְשׁוֹת הֵיחִיד וְאֵעִיל בְּרִשׁוֹת
הָרַבִּים, אוּ דְאִפִּיק זֶרַע מִנִּיהּ מֵאוֹת בְּרִית
קֹדֶשׁ וְאֵעִיל בְּרִשׁוֹת נּוֹכְרָאָה, כְּאֵלוּ הָאִי נִטַּע אֵילָנָא
דְטוֹב וְרַע, וּבִגִּין הָאִי בַר דְנִטַּע בְּזוֹנָה אוּ שְׁפָחָה אוּ
גוֹיָה אוּ נָדָה, אֲתֵמַר (שם ד) לֹא תַעֲשֶׂה לָּךְ פֶּסֶל, וְעַל
בְּרִתָּא דְאֲתַעְבִּידַת בְּגֻוּנָא דָּא אֲתַקְרִיאַת מִסְכָּה,
וְעַלֵּיהּ אֲתֵמַר (דברים כז טו) אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶסֶל
וּמִסְכָּה וְגוֹמֵר, וְשֵׁם בִּפְתָר, מֵאִי בִפְתָר בִּסְתָרוֹ דְעֵלְמָא,
וּבִגִּין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שמות כ כג) לֹא תַעֲשֶׂה
(אֲתִי) אֱלֹהִי כֶסֶף וְאֱלֹהִי זָהָב, וְהָכִי אוֹקְמוּהוּ חֲבֵרִיא לֹא
תַעֲשֶׂה אוֹתִי כְדָמוֹת שְׁמַשִּׁי שְׁמַשְׁמִשִּׁין אוֹתִי (נ"א לְפָנֵי)
בְּמָרוֹם, לְצִיּוּרָא בִּפְתָר דִּילִי שׁוּם צִיּוּר אוּ דְמִיוֹן, דְכָל
מָאן דְצִיּוּר לְעִיל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּפְתָר (דְאִיהִי
שְׂכִינְתָּיה, כְּלִילָא מַעֲשֵׂר סְפִירָאן), שׁוּם צִיּוּר וְצֵלָם וְדָמוֹת
כְּגֻוּנָא דְמַצִּירִין בְּשְׁמַשִּׁין דִּילִיה, נִשְׁמָתִיה אֲתַלְבֶּשֶׁת
בְּהָהּ צֵלְמָא, כֹּד נִפְקַת מֵהָאִי עֵלְמָא, קָלָא נִפְקַת

לְגִבָּה לְצִלְמָא תּוֹקְדוֹן בְּנוֹרָא, וּבְגִין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא (ישעיה מ כה) וְאֵל מִי תַדְמִיוֹנִי וְאַשּׁוּה יֹאמַר
 קְדוֹשׁ, וְאֵל מִי תַדְמִיוֹן א"ל וּמָה דְמוּת תַּעֲרֹכוּ לוֹ (שם יח).
 וּבְרִי וְדַאי כָּל מָאן דְּנִפְיָק מִרְשׁוֹת הָרַבִּים וְאַעִּיל
 בְּרִשׁוֹת הַיַּחֲד אוֹ מִרְשׁוֹת הַיַּחֲד וְאַעִּיל בְּרִשׁוֹת
 הָרַבִּים, כְּאֵלּוּ עָרַב שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּעֲבוּדָה
 זָרָה, וְעֵבִיד אֵילָנָא דְטוֹב וְרַע, וְדָא הוּא רִזָּא דְהוּה נְפִיק
 בְּלָעוּ מִפִּיּו, דְבִיָּה הָוה אָמַר צִלְמָא דְנְבוּכַדְנֶצַּר אֲנֹכִי
 יְהו"ה אֱלֹהֵי"ך, וּבְגִין דָּא לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהו"ה
 אֱלֹהֵי"ך לְשׁוּא, וְעֵתִיד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַעְקָרָא הָאִי
 אֵילָנָא מִעֲלָמָא וּלְאַוּקָדָא לִיָּה בְּגִיָּהֶנּוּ, הֵדָּא הוּא
 דְכַתִּיב (שם א לא) וְהָיָה הַחֹסֶן לְנִעְרָת וְגוֹמֵר.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, אִם כֵּן אֲסִיר לְעַמָּא לְאַשְׁתַּמְשָׁא
 בְּשׁוּם מִלָּאךְ וְלֹא בְשְׁמָא בְּעֲלָמָא בְּתַר דְּאִית
 עֲרַבּוּבִיָּא, אָמַר לִיָּה בְּרִי לֹאוּ הָכִי, דְּהָא אָמַר קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְאַדָּם (בראשית ב טז) מִכָּל יֶעֶץ הָגֶן אָכּוֹל תֹּאכַל,
 מִעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הָאִי
 הָוה קָדָם דְּחָאב, בְּתַר דְּחָב וְנַחֲתִית מֵאַתְרִיָּה וְאַתְעָרַב
 בְּאֵילָנָא דְטוֹב וְרַע, אָמַר לִיָּה וְדַאי הָכִי הוּא, וּבְזִמְנָא
 דִּישְׂרָאֵל אֵינוֹן בְּגִלוּתָא, כְּאֵלּוּ הוּוּ מְעוֹרְבִין בְּאֵילָנָא

דְּטוֹב וְרַע, וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהוּ קְדָמָאִין, יִשְׂרָאֵל
בְּגִלוּתָא עוֹבְדִין עֲבוּדָה זָרָה בְּטִהְרָה הֵם.

אַבְל אֵלִין דִּידְעִין אֵילָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ
עֵץ הַחַיִּים, נְטוּעַ בְּגִן דִּילִיָּה דְאִיהִי שְׁכִינְתָּא

דִּילִיָּה, דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים ה ה) לֹא יִגוּרְךָ רָע, יִכְלִין
לְנַחֲתָא חֵילָא מִתַּמָּן לְגַבֵּי שְׁכִינְתִּיהּ בְּלֹא עֲרֻבוּבִיא כָּלֵל,

בְּכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא, אִיהוּ עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוּ
נְטוּעַ בְּגִן בְּלֹא עֲרֻבוּבִיא כָּלֵל, וּבְגִין דָּא

אָמַר לְמִינוּ, אַבְל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא אִתְמַר בֵּיהּ
לְמִינוּ, אַבְל מְעוּרָב מִין דְּלֹא בְּמִינִיהּ, וּבְגִינִיהּ אִתְמַר

שְׁדִּיךְ לֹא תִזְרַע כְּלָאִים וְכו', שְׁעֻטְנֹו לֹא יַעֲלֶה
(ויקרא יט יט) עֲלִיךְ.

זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּסָלִיק אָמוּנָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
דְאִיהִי שְׁכִינְתִּיהּ כְּלִילָא מַעֲשֵׁר אֲמִירָן,

בְּמַחֲשַׁבְתָּא חֲדָא בְּרַעוּתָא חֲדָא בְּלֹא עֲרֻבוּבִיא כָּלֵל,
דְּכָל סְפִירָה וְסְפִירָה נְטוּעָה בֵּיהּ, וְאִיהִי גִן דְּכָלְהוּ סְפִירָן

בָּהּ אֵינֻן חֵד, וְכָל חֵד עֵבִיד בָּהּ פְּרִי לְמִינוּ, אִיהִי מִין
דְּכָל חֵד וְחֵד לֹא נִפְיָק מִנִּיהּ וְרַעִין לְבָר, הָכִי צָרִיךְ בַּר

נֶשׁ דְּלֹא אִפִּיק וְרַעָא לְבָר מִבֵּת זוּגִיָּה, דְאִיהִי מִין דִּילִיָּה
יְחוּדָא דִּילִיָּה, וּבִתְהוּא זְמָנָא דְצָרִיךְ בַּר נֶשׁ לִיְחֻדָּא

לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשְׁכִינְתִּיהּ, צָרִיךְ לְהַפְשִׁיט מִנִּיהּ כָּל

מִחְשָׁבִין דְּאִינוּן קְלִיפִין, דְּאֶתְמַר בְּהוּן (משלי יט כא) רַבּוֹת
 מִחְשָׁבוֹת בְּלֵב אִישׁ, וּלְסַלְקָא שְׂכִינְתִּיהָ לְגַבִּיהָ
 בְּמִחְשַׁבְתָּא חָדָא, הֵדָא הוּא דְכֻתִּיב (שם) וַעֲצַת יְהוָה הִיא
 תְּקוּמָה, כְּגִוּוֹנָא דְּבַר נֶשׁ דְּמִתְיַחַד בְּבֵת זִוְגִיָּה, וְאֶתְפַּשְׁט
 מְלָבוּשׁוֹי לְמַהוּי עֲמָה חָדָא, הֵדָא הוּא דְכֻתִּיב (בראשית ב כא)
 וַהֲיוּ לְבָשָׂר אֶחָד, הָכִי צָרִיךְ לְאַפְשָׁטָא מִנִּיהָ כָּל מִחְשָׁבִין
 אַחֲרָנִין, בְּזִמְנָא דְּמִתְיַחַד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא
 תְּרִין זְמָנִין, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד.

תקונא שתיין ושבע

(דף צח ע"א)

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים דָּא מִטְטְרוּן, דְּבָרָא לִיה
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קִדְמוֹן וִרְאשִׁית לְכָל צָבָא
 הַשָּׁמַיִם דְּלִתְתָּא, וְדָא אִיהוּ אָדָם הַקָּטָן, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא עֶבֶד לִיה בְּדִיוקְנָא וְצִיּוּרָא דְלַעִילָא בְּלֹא
 עֲרֻבּוּבֵיא, וְעָלִיהָ אֶתְמַר (בראשית א כד) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ
 חַיָּה לְמִינָהּ, וְאִיהוּ עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ (שם יא ז),
 כְּגִוּוֹנָא דְלַעִילָא וַיִּמָּאן דְּעֵבִיד עֲרֻבּוּבֵיא לְעִילָא
 וּלְתַתָּא, דְּהָאִי אֵילָנָא דְּעֲרֻבּוּבֵיא, עֲרֻבּוּבֵיא מְאִילָנָא
 דְּמוֹתָא, בְּגִין דָּא אֶתְקַרֵּי מִטָּה, דְּאֶתְהַפֵּךְ לְנַחֲשׁ
 לְאַלְקָאָה בֵּיהָ לְחִיבֵיא, וּמָאן אִיהוּ דְּאַפִּיךְ לִיה קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא דְשִׁלֵּיט עָלֶיהָ וְהָא אוּקְמוּהָ.

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא, כִּיּוֹן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
הָוָה יַדַּע דְּאִילָנָא דָּא הָוָה עָתִיד לְגַרְמָא מִיתָה
לְאָדָם (וּלְכָל בְּרִיּוֹן דְּעָתִידִין לְמַהוּי אַבְתְּרִיה) אַמְּאִי בְּרָא לִיה
לְאָדָם דְּעָתִיד לְמַחֲטִי קָמִיהָ, אָמַר לִיה בְּרִי דִּיּוֹקְנָא
דְּלַעִילָא לָא הָוָה שְׁלִים עַד דְּבָרָא לְאָדָם, דְּהָכִי הָוָה
אָדָם דְּלַעִילָא (כ"י לְגַבִּי אָדָם דְּלִתְתָּא), כְּגֻוּנָא דְּנִשְׁמַתָּא
לְגַבִּי גּוּפָא, וּכְמָה דְּלָא אִית עוּבְדָּא לְנִשְׁמַתָּא בְּלָא
גּוּפָא, הָכִי הָוָה צָרִיךְ לְמַעַבְד דִּיּוֹקְנָא לְתַתָּא לְאַפְקָא
בֵּיה עוּבְדָּא, וְכָלָא כְּגֻוּנָא (כְּעוּבְדָּא) דְּלַעִילָא, אָדָם
אִיהוּ לְחֻשְׁבֵּן זַעִיר דְּחֻנּוּ"ךְ תִּשְׁע נְקוּדִין, פְּעוּלָה דִּילִיה
שְׂכִינְתָּא כְּלִילָא בְּכָל (מְכָל) אַתּוּן דְּאוּרִייתָא, וְכָלָא
כְּגֻוּנָא דְּלַעִילָא.

אָדָם דְּלַעִילָא לָא הָוָה שְׁלִים בְּלָא נוֹקְבָא, הֵדָּא הוּא
דְּכְתִיב (שם ה ב) זָכַר וּנְקֵבָה בְּרָאם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם
אָדָם, אָדָם דְּכַר, וְאָדָם נוֹקְבָא, וְכַד אַתְּבְּרִי אָדָם
דְּלִתְתָּא דְּאִיהוּ נוֹקְבָא, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב (שם א כז) וַיִּבְרָא
אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, אֲשֶׁת־לִים דִּיּוֹקְנָא דְּלַעִילָא,
וְדָא אִיהוּ רָזָא כִּי לָא הִמְטִיר יְהו"ה אֱלֹהִים וְכו' (שם ב
ה), וְאַמְּאִי בְּגִין דְּאָדָם אֵין, וּבְגִין דָּא מוּכְרַח הָוָה אָדָם
לְמַבְרִי לִיה, לְאַשְׁת־לִים בֵּיה דִּיּוֹקְנָא דְּלַעִילָא, וְנוֹקְבָא

בְּהַאי אָדָם בָּהּ הָיָה חָד, הִנָּהּ הוּא דְכָתִיב (ישעיה נא ב) כִּי
אֶחָד קָרָאתִיו וְגוֹמֵר, וְדָא רִזָּא דְנִשְׁמַתָּא.

לְבַתֵּר אָמַר (בראשית ב יח) לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ
אֶעֱשֶׂה לוֹ עֶזְרָא כְּנֶגְדּוֹ, דָּא גּוֹפָא דִּיאִהּוּ עֶבֶד
שְׁפַחָה כְּלִיל מְטוֹב וְרַע, בְּגִין לְמַהּוֹי לִיה אֲגָרָא
וְעוֹנָשָׂא, וּבְגִינָהּ אָמַר (דברים לו) רְאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם
אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב אֶת הַמּוֹת וְאֶת הָרַע, וְאָמַר לִיה
וּבַחֲרַת בַּחַיִּים, דָּאם לֹא יִהְיֶה בִידֵיהּ, לֹא הָיָה לִיה
אֲגָרָא וְעוֹנָשָׂא, וְהָיָה כְּבַעֲרָא, וְעַם כָּל דָּא אַחֲזִי
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לִיה, כָּל מַה דִּיאִירַע לִיה, אִם הָיָה
מִטָּה כְּלָפִי חֶסֶד דִּיהוּא כְּלָפִי זָכוּ, אוֹ אִם הָיָה מִטָּה בָּהּ
כְּלָפִי חוּבָא, דָּאִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בָּעָא בְּמִיתָתִיהּ לֹא
הָיָה אַחֲזִי לִיה תִּרִין אוֹרְחִין דִּילִיהּ, דִּיאִינוֹן מוֹת וְחַיִּים
בִּיד לְשׁוֹן.

וְאַחֲזִי לִיה דִּלָּא הָיָה מְעַרְב טוֹב בְּרַע, דִּיאֲפָרִיש לֹון
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כְּמַה דָּאֵת אָמַר (בראשית א ד)
וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, וְרִזָּא דְמִלָּה
וְהִבְדִּילָהּ הַפְּרָכְת לָכֶם (שמות כו לג), וְהָכִי עֶבֶד קוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא בְּגוֹפָא דְבַר נֶשׁ טְרַפְשָׂא, דִּיאֲפָרִיש בֵּין דְּרָגִין
דִּאִלְנָא דְטוֹב, וּבֵין דְּרָגִין דִּאִלְנָא דְרַע, וּמִנִּי לֹון דִּלָּא

לְעֶרְבָא טוֹב עִם רָע, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (בראשית ב יז) וּמַעַן
הִדְעַת טוֹב וְרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְנִי
לִיה לְאַסְתִּמָּרָא מְנִיָּה, וּלְבַתֵּר אָמַר אֵיהּ (שם ג יב) הָאִשָּׁה
אֲשֶׁר נָתַתְּ עִמָּדִי וְגוֹמֵר.

אֲדַהְכִּי הָא סָבָא חַד אֲזַדְמֵן לִיה, וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, הָא
חֲזִינָא קָרָא דְּאָמַר בְּאוּרִייתָא (במדבר יט יד) אָדָם כִּי
יָמוּת בְּאֶהֱלָא, וְהָא אוּרִייתָא קָדָם דְּאֶתְבְּרִי עֲלִמָא הֹוֹת,
וְחֲזִינָא דְּעֲלִמָא אֶקְדִּים לְאָדָם, דְּכָל עֲלִמָא וְצָרְכוּי
אֶתְבְּרִיאוּ קָדָם דְּאֶתְבְּרִי אָדָם, אִי הָכִי מְאִי תַקְנַתָּא אִית
הָכָא, אָמַר לִיה סָבָא וְהָא פְתִיב דְּנִשְׁמַתִּין דְּצַדִּיקִיָּא
אֶתְבְּרִיאוּ קָדָם דְּאֶתְבְּרִי עֲלִמָא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (בראשית
א א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים וְלִית רֵאשִׁית אֱלָא נִשְׁמָה,
דְּאֶתְמַר בֵּיה (משלי כ כז) נֵר יְהוָה נִשְׁמַת אָדָם, אֵיהּ
נִשְׁמַתָּא דְּאָדָם דְּלִעִילָא, אֱלָא אִית אָדָם וְאִית אָדָם,
אִית אָדָם דְּאֵיהּ אָדָם דְּנִשְׁמַתָּא, וְאִית אָדָם דְּגוּפָא,
דְּאֶתְמַר בֵּיה (תהלים קמד ד) אָדָם לְהַבֵּל דְּמָה, וְעַלִּיה אֶתְמַר
(במדבר יט יד) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֶהֱלָא, וְעַלִּיה אֶתְמַר (ירמיה יז ה)

אָרוּר הַגִּבֹּר אֲשֶׁר יִבְטַח (דף צח ע"ב) בְּאָדָם וְשֵׁם בֶּשֶׁר זְרוּעוֹ,
וְדָא סְמָא"ל אָדָם בְּלִיעַל אִישׁ אֹוֹן, וְאִית לִיה תַּרְיִן
נוֹקְבִין בִּישִׁין, וְעַלִּיָּהּ אֶתְמַר (ויקרא כא יא) עַל כָּל נַפְשוֹת
מֵת לֹא יָבֹא, לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטְמָא, וְלִית אָבִיו אֱלָא

קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִית אָמוּ אֶלָּא שְׂכִינְתָּא, וְכִי לֹא
 אֶתְמַר בְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְשְׂכִינְתִּיהָ (ירמיה כג כט) הֲלֹא
 כֹּה דִּבְרִי פֶּאֶשׁ נָאִם יְהוָה, מָה אֵשׁ אֵינוּ מְקַבֵּל טִמְאָה
 הָכִי אִיהוּ לֹא מְקַבֵּל טִמְאָה, אָמַר לִיה וְהָא פְּתִיב (במדבר
 יט ב) אֶת מִקְדָּשׁ יְהוָה טִמָּא וְדָא שְׂכִינְתִּיהָ, אָמַר לִיה
 וְדָאִי דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתִּיהָ לֹא מְקַבֵּל טִמְאָה,
 אֲבָל כָּל מָאן דְּסָאִיב אֶתְר דְּאִיהִי שְׂרִיא בֵּיה, אֶתְחַשֵּׁיב
 לִיה כְּאֵלוּ עֶבֶד לִיה, וּבְגִין דָּא לְאָבִיו וּלְאָמוּ לֹא
 יִטְמָא, וְלִית אָבִיו אֶלָּא קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִית אָמוּ
 אֶלָּא שְׂכִינְתָּא, וְדָא אִיהוּ רְזָא מָאן דְּאֵעִיל מְרֻשּׁוֹת
 הָרַבִּים לְרֻשּׁוֹת הַיְחִיד, וּבְגִין דָּא אָמַר (ויקרא כב לב) וְלֹא
 תַחֲלֹלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי, וְדָא אֲדֹנִי, דְּאִיהוּ רֻשּׁוֹת הַיְחִיד
 דְּאִיהוּ יְהוָה יְחִידוֹ דְּעֵלְמָא, וְדָא אִיהוּ אָדָם.

(וּבְגִין דָּא לְאָבִיו וּלְאָמוּ לֹא יִטְמָא, וְדָא אִיהוּ רְזָא מָאן דְּאֵעִיל מְרֻשּׁוֹת
 הָרַבִּים לְרֻשּׁוֹת הַיְחִיד, וּבְגִין דָּא אָמַר) (במדבר יט יד) אָדָם כִּי
 יָמוּת בְּאֶהָל, דָּא אָדָם בְּלִיעֵל, וּמִסְטָרָא דָּא בַּר נֶשׁ רֶשַׁע
 קְרוֹי מֵת מְעִיקְרָא מְקַמֵּי דְאֶתְבְּרִי עֵלְמָא, אֲבָל לֹא
 אֶתְמַר עַל אָדָם דְּאִיהוּ מִסְטָרָא דְקוֹדֶשׁא, וְכִמָּה טַפְשִׁין
 אֵינוֹן בְּעֵלְמָא דְאֶמְרִין הָא קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא גִזֵּר עַל
 בַּר נֶשׁ דִּימּוֹת, הֵדָּא הוּא דְכֹתִיב אָדָם כִּי יָמוּת, וְאִיךְ
 אֶמְרִין דְּלֹא יִהְיֶה מִיתָה מִינֵיהּ, וְיִ לֹון דְּטַב לֹון דְּלֹא

אֶת־בְּרִיאוֹ בְּעֶלְמָא, דְּאֵלִין אֵינּוּן דְּשׁוּיִן לֹון, שׁוּיִן לְאָדָם
 דְּאֶתְקַרֵּי יִשְׂרָאֵל וּלְאָדָם בְּלִיעַל, וְאִמְרִין כְּאָדָם טוֹב
 כְּחוּטָא כּוֹלְהוֹן שׁוּיִן, יְהִי כְמוּץ לְפָנֵי רוּחַ אֵלִין חֵיבֵיָא
 דְּאִמְרֵי הָכִי, וּמִלְאָךְ יְהוָה דּוֹחָה מִנִּיּהּ.

דְּאִית אָדָם דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל, וְאִית אָדָם דְּאִיהוּ מִלְאָךְ
 וְדָא מַטְטְרוּ"ן, וְאִית אָדָם בְּדִיוֹקְנָא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ אֲצִילוּתִיהּ, וְדָא יו"ד ה"א וּא"ו ה"א,
 וְלִית לִיהּ בְּרִיָּאָה וִיצִירָה וְעֲשִׂיָּה אֶלָּא אֲצִילוּתָא, וּבְאַתֵּר
 דָּא לִית חֲטָא וְלֹא מוֹת, הֵדָּא הוּא דְכֶתִיב (תהלים ה ה) לֹא
 יִגּוּרְךָ רָע, וְעַל הָאִי אָדָם בְּלִיעַל מִנִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 דְּלֹא לְמִיכָל מִנִּיהּ, וְדָלָא לְעֶרְבָא לִיהּ עִם טוֹב, דְּהָאִי
 אִיהוּ כְּמָאן דְּעָרִיב כְּסָפָא עִם עוֹפְרָת, וְדָא גָרִים
 בְּלָבוּלָא בְּפַמְלִיָּא דְלַעִילָא, וְעָרַב חֲשׁוּכָא בְּנִהוּרָא מֵה
 דְּאִפְרִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (בראשית א ד)
 וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.

וְלֹא עוֹד אֶלָּא מָאן דְּאֵעִיל זְרַעִיהּ בִּנְדָה אוֹ שְׂפַחָה אוֹ
 גוּיָה אוֹ זוּנָה, כְּאֵלוֹ מְעָרַב מֵה דְּאִפְרִישׁ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, דְּכֶתִיב (שם ו) וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם,
 דְּאֵינּוּן מִי נָדָה לְמִי דְכָיָא, דְּדָא אָסוּר וְדָא מוּתָר, וְדָא
 כָּשֶׁר וְדָא פָסוּל, דָּא טוֹמְאָה וְדָא טְהָרָה, אֵלִין אֵינּוּן

שִׁית סְדְרִין דְּאִתְיְהִיבַת (בְּהוֹן מְשֻׁנָּה) (ס"א לְמִשָּׁה), לְאַפְרָשָׁא
בֵּין טוֹב לָרַע, דְּעָרַב לֹון אָדָם וְדְרִין דְּאִתּוּ אַבְתָּרִיה.

תְּקוּנַת תְּמַנְיָא וְשִׁתִּין

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִי"ם, מַאי אֱלֹהִי"ם, לַהֲט הַחֲרָב

הַמְתַּהֲפֶכֶת לְשִׁמּוֹר אֶת דְּרָךְ יַעֲזֵן הַחַיִּים (בראשית

ג כד), מִטָּה הָאֱלֹהִי"ם וְדַאי, וְדַא מַטְטְרוּ"ן, וְהָא

אוּקְיָמְנָא לִיה דְּאִתְהַפֵּךְ מְדִינָא לְרַחֲמִי, וּבִיה אֲשִׁתְּנִיו

(נ"א אֲשִׁתְּכֻחוּ) כָּל דִּיּוֹקְנִין דְּלֹא דָמוּ דָא לְדָא, כַּד אִתְהַפֵּךְ

מִימִינָא לְשִׁמְאָלָא אַחְזִי פִרְצוּפָא דְשׁוֹר, וְכַד אִתְהַפֵּךְ

מִשִּׁמְאָלָא לִימִינָא אַחְזִי פִרְצוּפָא דְאַרְיָה, וְכַד אִתְהַפֵּךְ

מִתְרוּיָהוּ לְמַעְרַב אַחְזִיר אֲנָפוּי וְאִתְהַפֵּךְ לְנֶשֶׁר (נ"א

לְאִדָּם), וְכַד אִתְהַפֵּךְ מִתְרוּיָהוּ לְמִזְרַח דְּאִיהוּ

בְּאַמְצָעִיתָא אִתְהַפֵּךְ לְאָדָם (נ"א לְנֶשֶׁר), מִלְמַטָּה לְנֶשֶׁר,

לִית דִּיּוֹקְנָא בְּעֶלְמָא דְלֹא אֲשִׁתְּמוּדַע בִּיה.

תִּרִין עֶשֶׂר מִזְלוֹת אִתְחַזְיִין בִּיה, וְכָל דִּיּוֹקְנִין

דְּמִלְאָכִיָּא וְדִיּוֹקְנִין דְּנִשְׁמָתִין וְדִיּוֹקְנִין דְּכָל מַה

דְּאִתְבְּרִי בְּשִׁמְיָא וּבְאַרְעָא, (לֹאוּ אִיהוּ דִּיּוֹקְנָא דְּאָדָם שְׁלִים

בְּכָל תְּקוּנִין, אֶלָּא אִם הוּא) (נ"א כְּלֵא הוּא) כְּלִיל בְּשִׁמְיָא

וְאַרְעָא וְשִׁמְשָׁא וְסִיְהָרָא וְכַכְבֵּיָא וּמִזְלֵיָא וְכַרְסֵיָא

וּמִלְאָכִיָּא וְגַן עֵדֶן וְגִיְהֵנָם, מַסְטְרָא דְּתְרוּיָהוּ אִתְיְהִיב

יֵצֶר הַטּוֹב וְיֵצֶר הָרָע, גֵּן עֵדֶן מִצָּא אִשָּׁה מִצָּא טוֹב (משלי
יח כב), גִּיהֶנֶם וּמוֹצָא אֲנִי מִרַמְּמוֹת אֶת הָאִשָּׁה (קהלת ז כו),
וְתִרְוִייהוּ בְּלִבָּא, לֵב חָכָם לִימִינוֹ, וְלֵב כָּסִיל לְשִׁמְאָלוֹ

♦ (שם י ב) ♦